

Výše uvedené nálezy představují další údaje *Odonteus armiger* ze severní Moravy a rozšiřují informace o výskytu druhu na tomto území.

Poděkování. Autor děkuje: Marionu Mantičovi (Hlučín), Tomáši Sitkovi (Ostrava) a Jiřímu Vávrovi (Ostrava) za poskytnutí faunistických údajů, Václavu Týrovi (Žihle) a Danielu Juřenovi (Prostějov) za dodání potřebné literatury, Danielu Juřenovi a Jiřímu Vávrovi také za kritické připomínky k textu.

BRATEK Z., PAPP L., MERKL O. & TAKÁCS V. 1992: Mikológiai Közlemények, 31: 55-66. – HORION A. 1958: Faunistik der Mitteleuropäischen Käfer. Band VI. Lamellicornia (Scarabaeidae-Lucanidae). A. Feyel, Überlingen – Bodensee. – HURKA K. 2005: Brouci České a Slovenské republiky. Kabourek, Zlín. – KLETEČKA Z. & KRIVAN V. 1999: Sborník Jihočeského Muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy, 39: 81-90. – KRÁL D., LÖBL I., NIKOLAJEV G. V. & 2006: Family Bolboceratidae Mulsant, 1842. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds.): Catalogue of Palearctic Coleoptera. Vol. 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea. Apollo Books, Stenstrup, pp. 82-84. – NÁDAI L. 2006: Folia Historico Naturalia Musei Matraensis, 30: 205-210. – ŠIGUT R. 1996: Sborník Přírodovědného Klubu v Uherském Hradišti, 1: 66-68. – ŠPRYŇAR P. 2007: Bohemia Centralis, 28: 411-417. – TÁBORSKÝ I. 1979: Přírodovědecký Výzkum (Krajské Muzeum Teplice), 1979: 367-395. – TÁBORSKÝ I. 1988: Sborník Okresního muzea v Mostě, Řada přírodovědná, 10: 17-18. – TESAR Z. 1957: Brouci listoroží – Lamellicornia. Díl II. Scarabaeidae – vrubounovití. Laparosticti. Fauna ČSR 11. ČSAV, Praha. – TÝR V. 1997: Klapalekiana, 33: 239-247. – ZÜBER M. 2002: Vlastivědný Zpravodaj Polabí, 36: 244-245.

Ondřej SABOL

Foksova 19, CZ-724 00 Ostrava–Nová Bělá, email: ondrej.sabol@seznam.cz

Nález hnědáka rozrazilového (*Melitaea diamina*) na severní Moravě (Česká republika)

Record of the False Heath Fritillary (*Melitaea diamina*) in Northern Moravia (Czech Republic)

Keywords: faunistics, *Melitaea diamina*, Lepidoptera, Nymphalidae, Moravskoslezské Beskydy Mts., Czech Republic

Hnědásek rozrazilový (*Melitaea diamina*, Lang 1789) je kriticky ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005), vázaný na vlhké údolní až rašelinné louky. Larva je monofágní na kozlicích (*Valeriana* spp.) (BENEŠ et al. 2002). V CHKO Beskydy byl považován za vymřelý druh. Nálezy pocházejí převážně z první poloviny 20. století (SKALA 1912-1913; ŠVESTKA 1986; BENEŠ et al. 2002), poslední ze 70. let 20. století (Horní Bečva, STIOVA (1975); Databáze Mapování motýlů ČR, spravovaná Entomologickým ústavem BC AV ČR). Stejně tak vymizel na celé Moravě, odkud poslední nálezy pocházejí z Hrubého a Nízkého Jeseníku a Moravskoslezských Beskyd (BENEŠ et al. 2002).

Motýl byl nalezen na údolní mokřadní louce bohatě zásobené z podsvahových pramenů. Slatinno-rašelinná vegetace nízkých ostřic se střídá s eutrofními typy mokřadní vegetace se skřipinou lesní (*Scirpus sylvaticus* L.), porosty přesliček (*Equisetum palustre* L., *E. sylvaticum* L.) a vlhkými smilkovými trávníky svazu *Violion caninae* Schwickerath 1944. Živnou rostlinou je zde velmi bohatá populace kozlíku celolistého (*Valeriana simplicifolia* (Rchb.) Kabath), druh tvoří na lokalitě bohaté koberce kvetoucích i sterilních rostlin. Lokalita byla do roku 2009 více než 5 let ponechána ladem, od té doby zajišťuje údržbu Správa CHKO Beskydy. Louka je sečena ručně, díky nerovnému terénu nedojde nikdy k plošnému vysečení porostu. Ponechávány jsou tak (přibližně do června dalšího roku) neposečené porosty v přirozených sníženinách a mezi bulty. Postupně jsou též odstraňovány vzrostlé smrky.

Jedná se o potvrzení výskytu *M. diamina* v rámci celé Moravy po zhruba 40-ti letech. Druh byl cíleně hledán v letech 2008-2010 na obdobných biotopech v celé CHKO Beskydy a také opakovaně v okolí svého výskytu, a to s negativním výsledkem (SPITZER & BENEŠ 2008; SPITZER 2009). Jedná se o nadregionálně významný výskyt velmi malé a pravděpodobně izolované populace, která je zjevně před zánikem. Ochrana druhu musí nadále spočívat v mozaikovém sečení (pokud možno pouze křovinořezem; larvy žijí gregaricky, plošná strojová seč provedená v nevhodném termínu zničí celou populaci) a příležitostnou pastvou vlhkých luk na lokalitě a v blízkém okolí, odstraňováním náletu a především zrušením všech drenážních systémů (BENEŠ et al. 2002; KONVIČKA et al. 2005).

Materiál:

Moravia bor., Moravskoslezské Beskydy, Horní Lomná–Upalone (6477-44). Mokřadní louka v údolí řeky Lomné, 590 m n.m., 2.VII.2006, 1 ex. (M), leg. et coll. P. Vicherek, det. J. Beneš. Tento nález představuje první recentní zdokumentovaný výskyt ze severní Moravy po 40-ti letech.

Poděkování. Za pročetí rukopisu děkujeme Martinu Konvičkovi, za doplnění botanické části a cenné připomínky Marii Popelářové. Podpořeno projektem Zachování biologické rozmanitosti trvalých travních porostů v pohoří Karpat v ČR (UNDP – GEF a Správa CHKO Beskydy), MŠMT ČR (LC06073) a GA ČR (P505/10/2167).

BENEŠ J., KONVIČKA M., DVOŘÁK J., FRIC Z., HAVELDA Z., PAVLIČKO A., VRABEC V., WEIDENHOFER Z. (eds.) 2002: Motýli České republiky. Rozšíření a ochrana I., II. SOM, Praha. – FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds.) 2005: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha. – KONVIČKA M., BENEŠ J. & ČÍŽEK L. 2005: Ohrožený hmyz nelesních stanovišť: ochrana a management. Sagittaria Olomouc. – SKALA H. 1912-1913: Die Lepidopterenfauna Mährens I, II. Verhandlungen des Naturforschenden Vereins in Brünn, 50(1912): 63-241, 51(1913): 115-377. – SPITZER L. & BENEŠ J. 2008: Zachování biologické rozmanitosti trvalých travních porostů v pohoří Karpat v České republice: Mapování denních motýlů (Lepidoptera) na území CHKO Beskydy: období 2006-2008. [Ms.] Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm. – SPITZER L. 2009: Dílčí zpráva o realizaci jednotlivých průzkumů č. 1: Mapování potenciálních, entomologicky zajímavých mokřadních ploch (se zaměřením na skupinu Lepidoptera) na území CHKO Beskydy. [Ms.] Depon in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm. – STIOVA L. 1975: Entomologický Zpravodaj Ostrava, 5(2,3): 1-24, 1-8. – ŠVESTKA M. 1986: Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV, 22: 47-60.

Petr VICHEREK¹⁾, Lukáš SPITZER^{2,3,4)} & Jiří BENEŠ³⁾

¹⁾ Dlouhá tř. 107, Havířov–Podlesí, CZ-736 01

²⁾ Muzeum regionu Valašsko, Horní náměstí 2, CZ-755 01 Vsetín

³⁾ Entomologický ústav, Biologické centrum AV ČR, Branišovská 31, CZ-370 05 České Budějovice

⁴⁾ Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita, Branišovská 31, CZ-370 05 České Budějovice
e-mails: petr.vicherek@post.cz, spitzerl@yahoo.com, benesjir@seznam.cz